

2025/779

2025 4 15

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2025/779

2025 m. balandžio 14 d.

**kuriuo iš dalies keičiama Bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, |
reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 29 straipsnį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2008 m. gruodžio 8 d. Taryba priėmė Bendrąją poziciją 2008/944/BUSP⁽¹⁾, kuria atnaujintas ir pakeistas 1998 m. birželio 8 d. Tarybos priimtas Europos Sąjungos elgesio kodeksas ginklų eksporto srityje;
- (2) Bendrojoje pozicijoje 2008/944/BUSP išdėstyti užsienio ir saugumo politikos kriterijai, kuriuos kiekviena valstybė narė turi taikyti kiekvienu konkrečiu atveju vertindama eksporto licencijos paraiškas. Nuo tada, kai buvo priimta Bendroji pozicija 2008/944/BUSP, dėl keleto tarptautinių ir Sąjungos lygmenimis įvykusių pokyčių atsirado poreikis persvarstyti šiuos kriterijus ir nustatyti naujas su eksporto licencijos paraiškų vertinimu susijusias pareigas ir išipareigojimus;
- (3) 2019 m. rugsėjo 16 d. Taryba priėmė išvadą dėl Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP peržiūros, kuriose įprastinės ginkluotės eksporto kontrolės (COARM) darbo grupei pavesta iš naujo įvertinti tos bendrosios pozicijos įgyvendinimą;
- (4) Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje nustatyta, kad Sąjungos veiksmai tarptautinėje arenoje turi būti grindžiami principais, kurie paskatino jos pačios sukūrimą ir kurių įgyvendinimą ji skatina platesniame pasaulyje. Šie principai apima demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių visuotinio ir nedalomumo, pagarbos žmogaus orumui, lygybės ir solidarumo principus bei Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principų laikymąsi;
- (5) pagal Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 2 dalį, Sąjunga turi siekti aukšto lygio bendradarbiavimo visose tarptautinių santykių srityse, kad, be kita ko, įtvirtintų ir remtų demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir tarptautinės teisės principus, taip pat išsaugotų taiką ir tarptautinį saugumą;
- (6) remdamasi Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 3 dalies antra pastraipa, Sąjunga turi užtikrinti savo išorės veiksmų įvairių sričių nuoseklumą. Šiuo atžvilgiu Taryba atkreipia dėmesį į, *inter alia*, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES) 2021/821⁽²⁾ ir (ES) 2025/41⁽³⁾;
- (7) kad būtų kuo labiau padidintas šios bendrosios pozicijos veiksmingumas, valstybės narės turėtų dirbti laikydamosi bendros užsienio ir saugumo politikos, siekdamos stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą ir skatinti konvergenciją karinių technologijų ir įrangos eksporto srityje, *inter alia*, keisdamosi atitinkama informacija, įskaitant informaciją apie konkrečias paskirties šalis ir apie pranešimus apie atsisakymą išduoti licenciją, ginklų eksporto politiką ir, kai tinkama, galutinio naudojimo stebėseną, konsultuodamosi dėl savo rizikos vertinimo, taip pat nustatydamos galimas priemones, kuriomis būtų toliau didinama konvergencija ir skatinamas Sąjungos išorės veiksmų vieningumas ir nuoseklumas;

⁽¹⁾ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008 12 13, p. 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>).

⁽²⁾ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/821, nustatantis Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą (OL L 206, 2021 6 11, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>).

⁽³⁾ 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/41 dėl šaunamųjų ginklų, pagrindinių komponentų bei šaudmenų importo, eksporto ir tranzito priemonių, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (JT šaunamųjų ginklų protokolas), 10 straipsnis, (OL L, 2025/41, 2025 1 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/41/oj>).

- (8) todėl tikslinga toliau stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą eksporto licencijavimo taisyklių srityje ir skatinti konvergenciją karinių technologijų ir įrangos eksporto srityje. Taip pat būtina nustatyti patikslintus kriterijus, pagal kuriuos turi būti vertinama tokių technologijų perdavimo kontrolė, ir jų laikytis. Šiuos tikslus galima pasiekti atnaujinant Bendrąją poziciją 2008/944/BUSP, kad būtų užtikrinti aukšti bendri tokių technologijų ir įrangos perdavimo kontrolės įgyvendinimo standartai;
- (9) todėl Bendroji pozicija 2008/944/BUSP turėtų būti iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Bendroji pozicija 2008/944/BUSP iš dalies keičiama taip:

- 1) 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

Kriterijai

1. Pirmasis kriterijus: valstybių narių tarptautinių pareigų ir įsipareigojimų, visų pirma Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos ar Europos Sąjungos priimtų ribojamųjų priemonių, susitarimų dėl ginklų neplatavimo ir kitais klausimais, taip pat kitų tarptautinių pareigų vykdymas ir įsipareigojimų laikymasis

Eksporto licencija neišduodama, jeigu jos patvirtinimas būtų nesuderinamas su valstybių narių tarptautinėmis pareigomis ir įsipareigojimais, įskaitant:

- a) valstybių narių pareigas ir įsipareigojimus užtikrinti Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos nustatytų ginklų embargų vykdymą;
- b) valstybių narių pareigas pagal Branduolinio ginklo neplatavimo sutartį, Biologinių ir toksinių ginklų konvenciją ir Cheminio ginklo uždraudimo konvenciją;
- c) valstybių narių pareigas pagal Konvenciją dėl tam tikrų įprastinių ginklų ir atitinkamus prie jos pridėtus protokolus;
- d) valstybių narių pareigas pagal Sutartį dėl prekybos ginklais;
- e) valstybių narių pareigas pagal Konvenciją dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo (Otavos konvenciją);
- f) valstybių narių įsipareigojimus pagal Veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaunių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo;
- g) valstybių narių įsipareigojimus pagal Pasaulinę viso įprastinių šaudmenų gyvavimo ciklo valdymo sistemą;
- h) valstybių narių įsipareigojimus pagal Australijos grupės, Raketų technologijų kontrolės režimo, ZANGGER komiteto, Branduolinių tiekėjų grupės, Vasenaro susitarimo ir Hagos kovos su balistinių raketų platinimu elgesio kodekso reikalavimus.

2. Antrasis kriterijus: pagarba žmogaus teisėms galutinės paskirties šalyje ir tos šalies pagarba tarptautinei humanitarinei teisei

— Įvertinusios šalies gavėjos požiūrį į atitinkamus tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose nustatytus principus, įskaitant žmogaus teisių padėtį toje šalyje, valstybės narės:

- a) atsisako išduoti eksporto licenciją esant aiškiam pavojui, kad numatomos eksportuoti karinės technologijos arba įranga galėtų būti panaudotos vykdant ar padedant įvykdyti vidaus represijas, rimtus smurto dėl lyties veiksmus arba rimtus smurtinius veiksmus prieš moteris ir vaikus, arba kitus šurkščius žmogaus teisių pažeidimus;

- b) kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgdamos į karinių technologijų ar įrangos pobūdį, itin apdairiai ir atidžiai išduoda licencijas šalims, kuriose Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos arba Europos Tarybos kompetentingos institucijos yra nustačiusios šiurkščių žmogaus teisių pažeidimų.

Šiais tikslais technologijoms arba įrangai, kurios gali būti panaudotos vidaus represijoms, *inter alia*, priskirtinos tokios ar panašios technologijos arba įranga, kurias numatomas galutinis naudotojas naudoja vidaus represijoms, ir tai galima įrodyti, arba jeigu yra pagrindas manyti, kad technologijos arba įranga bus nukreiptos ne pagal jų nustatytą galutinę paskirtį arba ne nustatytam galutiniam naudotojui ir bus naudojamos vidaus represijoms. Pagal 1 straipsnį turi būti atidžiai patikrintas technologijų arba įrangos pobūdis, ypač jeigu ją ketinama naudoti vidaus saugumo tikslais. Vidaus represijoms, *inter alia*, yra priskiriami kankinimai ir kitoks žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys arba baudimas, mirties nuosprendžio įvykdymas be teismo ar savavališkai, asmenų dingimas, nesankcionuotas sulaikymas ir kiti šiukštūs žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimai, nustatyti atitinkamuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose, tarp jų Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje bei Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte.

- Įvertinusios šalies gavėjos požiūrį į atitinkamus tarptautinės humanitarinės teisės dokumentuose nustatytus principus ir pagarbą tarptautinei humanitarinei teisei, valstybės narės:

- c) atsisako išduoti eksporto licenciją esant aiškiam pavojui, kad numatomos eksportuoti karinės technologijos arba įranga galėtų būti panaudotos vykdant ar padedant įvykdyti šiukščius tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus, be kita ko, prieš pagal tarptautinę humanitarinę teisę saugomas grupes, pavyzdžiui, moteris ir vaikus.

3. Trečiasis kriterijus: vidaus padėtis galutinės paskirties šalyje – esamos įtampos ar ginkluotų konfliktų veiksnys

Valstybės narės atsisako išduoti karinių technologijų arba įrangos eksporto licenciją, jeigu dėl tokio eksporto galutinės paskirties šalyje kiltų ar pailgėtų ginkluoti konfliktai arba paaštrėtų esama įtampa ar ginkluoti konfliktai, nedarant poveikio pagrįsto ir teisėto tos šalies saugumo ir gynybos tikslams.

4. Ketvirtasis kriterijus: regioninės taikos, saugumo ir stabilumo išsaugojimas

Valstybės narės atsisako išduoti eksporto licenciją, jeigu esama aiškaus pavojaus, kad numatomas gavėjas numatomas eksportuoti karines technologijas arba įrangą panaudos agresijos tikslais prieš kitą šalį arba naudodamas jėgą pareikš teritorines pretenzijas. Svarstydamos šiuos pavojus, valstybės narės atsižvelgia, *inter alia*, į:

- a) tai, ar tarp gavėjo ir kitos šalies nėra ginkluoto konflikto arba tokio konflikto tikimybės;
- b) tai, ar gavėjas praeityje nėra pareiškęs teritorinių pretenzijų arba grasinęs jas pareikšti naudodamas jėgą;
- c) tikimybę, kad karinės technologijos arba įranga galėtų būti panaudotos kitais nei šalies gavėjos pagrįsto ir teisėto nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais arba naudojimosi prigimtinė šalies gavėjos teise gintis pagal tarptautinę teisę, įtvirtinta Jungtinių Tautų Chartijos 51 straipsnyje, tikslais;
- d) būtinybę nesukelti jokių didelių neigiamų pasekmių regioniniam stabilumui.

5. Penktasis kriterijus: valstybių narių ir teritorijų, už kurių išorės santykius atsako valstybė narė, taip pat draugiškų šalių ir šalių sąjungininkių nacionalinis saugumas

Valstybės narės atsižvelgia į:

- a) galimą numatomų eksportuoti karinių technologijų arba įrangos poveikį jų gynybos ir saugumo interesams, taip pat kitų valstybių narių, draugiškų šalių bei šalių sąjungininkių gynybos ir saugumo interesams, nedarant poveikio pagarbos žmogaus teisėms ir tarptautinei humanitarinei teisei, taip pat regioninės taikos, saugumo ir stabilumo kriterijų taikymui;
- b) pavojų, kad atitinkamos karinės technologijos arba įranga bus panaudotos prieš jų arba kitų valstybių narių, draugiškų šalių ir šalių sąjungininkių pajėgas.

6. Šeštasis kriterijus: perkančiosios šalies arba šalies gavėjos elgesys tarptautinės bendruomenės atžvilgiu, visų pirma jos požiūris į terorizmą, jos aljansų pobūdis ir jos tarptautinės teisės principų laikymasis

Valstybės narės atsižvelgia, *inter alia*, į perkančiosios šalies arba šalies gavėjos ankstesnį elgesį, susijusį su:

- a) tuo, ar ji remia ar skatina terorizmą ir tarptautinį organizuotą nusikalstamumą;
- b) jos tarptautinių įsipareigojimų, pirmiausia dėl jėgos nenaudojimo, ir įsipareigojimų pagal tarptautinę humanitarinę teisę laikymusi;
- c) jos įsipareigojimais ginklų neplatinto bei kitose ginklų kontrolės ir nusiginklavimo srityse, visų pirma atitinkamų pirmojo kriterijaus b–d punktuose nurodytų ginklų kontrolės ir nusiginklavimo konvencijų pasirašymu, ratifikavimu ir įgyvendinimu.

7. Septintasis kriterijus: pavojus, kad karinės technologijos arba įranga šalyje gavėjoje bus nukreiptos ar reeksportuotos nepageidautinomis sąlygomis

Vertinant numatomų eksportuoti karinių technologijų arba įrangos poveikį šaliai gavėjai ir pavojų, kad tokios technologijos arba įranga galėtų būti nukreiptos nepageidautinam galutiniam naudotojui arba nepageidautinam galutiniam naudojimui, atsižvelgiama į:

- a) teisėtus šalies gavėjos gynybos ir vidaus saugumo interesus, įskaitant jos dalyvavimą Jungtinių Tautų arba kitose taikos palaikymo operacijose;
- b) šalies gavėjos technines galimybes naudoti ir apsaugoti tokias technologijas arba įrangą;
- c) šalies gavėjos gebėjimą taikyti veiksmingą eksporto kontrolę, įskaitant tais atvejais, kai numatomos eksportuoti karinės technologijos arba įranga yra prekių dalis arba yra prekės, kurios bus panaudotos produktuose, kuriuos šalis gavėja eksportuos į kitą šalį;
- d) pavojų, kad tokios technologijos arba įranga bus reeksportuotos į nepageidautinas paskirties šalis, bei šalies gavėjos ankstesnį elgesį laikantis, eksportuojančiosios valstybės narės manymu, reikiamų nuostatų dėl reeksporto ar gaunant jos leidimą reeksportuoti;
- e) pavojų, kad tokios technologijos arba įranga bus nukreiptos teroristinėms organizacijoms ar atskiriems teroristams;
- f) apgrąžos inžinerijos arba netyčinio technologijų perdavimo pavojų;
- g) pavojų, kad tokios technologijos arba įranga bus panaudotos siekiant apeiti Jungtinių Tautų arba Europos Sąjungos priimtas ribojamąsias priemones;
- h) pavojų, kad dėl specifinio numatomų eksportuoti technologijų ir įrangos pobūdžio gali paastrėti konfliktai, smurtas ir neteisėta veikla, kuris kyla, visų pirma, dėl šaulių ir lengvųjų ginklų nukreipimo.

8. Aštuntasis kriterijus: karinių technologijų arba įrangos eksporto suderinamumas su galutinės paskirties šalies techniniais ir ekonominiais pajėgumais, atsižvelgiant į pageidavimą, kad valstybės savo teisėtus saugumo ir gynybos poreikius turėtų patenkinti ginkluotės tikslams skirdamos kuo mažiau žmogiškųjų ir ekonominių išteklių

Remdamosi informacija iš tokių šaltinių kaip Jungtinių Tautų vystymosi programos, Pasaulio banko, Tarptautinio valiutos fondo ir Europos ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ataskaitos, valstybės narės atsižvelgia į tai, ar numatomas eksportas stipriai nepakenks galutinės paskirties šalies darniam vystymuisi. Šiuo atžvilgiu jos apsparsto tos šalies santykinius karinių ir socialinių išlaidų lygius, taip pat atsižvelgdamos į Sąjungos ar dvišalę pagalbą.“;

2) 5 straipsnis pakeičiamas taip:

„5 straipsnis

Eksporto licencijos išduodamos tik remiantis patikimomis ankstesnėmis žiniomis apie galutinį naudojimą galutinės paskirties šalyje. Tam paprastai reikia nuodugniai patikrinto galutinio naudotojo liudijimo ar atitinkamų dokumentų ir (arba) oficialaus leidimo, kuriuos išdavė galutinės paskirties šalis. Valstybės narės gali naudoti kitas galutinių naudotojų stebėsenos priemones, be kita ko, reikalauti, kad galutiniai naudotojai sutiktų su tam tikrais tikrinimo mechanizmais. Vertindamos gamybai trečiojoje šalyje skirtų karinių technologijų arba įrangos eksporto licencijų paraiškas, valstybės narės pirmiausia atsižvelgia į galutinio produkto galimą panaudojimą gamybos šalyje ir į pavojų, kad galutinis produktas galėtų būti nukreiptas arba eksportuojamas nepageidautinam galutiniam naudotojui.“;

3) 6 straipsnis pakeičiamas taip:

„6 straipsnis

Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2021/821 (*), 2 straipsnyje nustatyti kriterijai ir 4 straipsnyje numatyta konsultavimosi procedūra taip pat taikytini valstybėms narėms dvejopo naudojimo prekių ir technologijų, nurodytų Reglamento (ES) 2021/821 I priede, atžvilgiu, kai yra rimtas pagrindas manyti, kad tokių prekių ir technologijų galutinis naudotojas bus ginkluotosios pajėgos arba vidaus saugumo pajėgos ar panašūs atitinkamos šalies subjektai. Laikoma, kad šioje bendrojoje pozicijoje minimos karinės technologijos arba įranga apima tokias prekes ir technologijas.

(*) 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/821, nustatantis Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą (OL L 206, 2021 6 11, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>).“;

4) 7 straipsnis pakeičiamas taip:

„7 straipsnis

1. Kad būtų kuo labiau padidintas šios bendrosios pozicijos veiksmingumas, valstybės narės dirba laikydamosi bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP), siekdamos stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą ir skatinti konvergenciją karinių technologijų ir įrangos eksporto srityje, *inter alia*, keisdamosi atitinkama informacija, įskaitant informaciją apie konkrečias paskirties šalis ir apie pranešimus apie atsisakymą išduoti licenciją, ginklų eksporto politiką ir, kai tinkama, galutinio naudojimo stebėseną, konsultuodamosi dėl savo rizikos vertinimo, taip pat nustatydamos galimas priemones, kuriomis būtų toliau didinama konvergencija ir skatinamas Sąjungos išorės veiksmų vieningumas ir nuoseklumas.

2. Siekdamos skatinti konvergenciją ir palengvinti sprendimų dėl bendrai finansuojamos ir gaminamos karinės įrangos arba technologijų eksporto priėmimą, bendrame gynybos projekte dalyvaujančios valstybės narės gali tuo tikslu panaudoti palankesnių sąlygų sudarymo mechanizmus. Bendrame gynybos projekte dalyvaujančios valstybės narės raginamos konsultuotis tarpusavyje dėl savo rizikos vertinimo.“;

5) 15 straipsnis pakeičiamas taip:

„15 straipsnis

Ši bendroji pozicija peržiūrima ne vėliau kaip 2030 m. balandžio 15 d.“

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Priimta Liuksemburge 2025 m. balandžio 14 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

K. KALLAS